دیدار لەگەڵ هونەرمەند تەحسین فائق.. ئامادەکردنی: کامەران حاجی ئەلیاس

هونەرمەند تەحسین فائق: پێویستە ئەو چیرۆکە پڕتاسەو جەرگبڕانەی نەتەوەکەمان ببنە هەوێنی دەیان شاکاری سینەمایی
هونەرمەند تەحسین فائق: پێموایە هێشتا زووە بڵێین ڕەخنەگری سینەماییمان هەیە

هونەرمەند تەحسین فائق تەفیق، لە شاری هەولێر لەدایك بووە، دەرچووی بەشی موزیکی پەیمانگەی هونەرە جوانەکانە.
لە ساڵی 1980 ئاشنای جیهانی هونەر دەبێت ،کاتێ لە قوتابخانە لەسەردەستی مامۆستا "جەلیل" بەشداری سەرجەم چالاکییەکانی قوتابخانە دەکات ،وەکو (خۆشنووسی، نیگار، شانۆ..) دواتر لەڕێگەی هونەرمەندانی کۆچکردوو(تەحسین شەعبان و هاشم زەینەل) لە "دار فن" بەشداری چەندین ئۆپەرێت و شانۆگەری دەکات هەروەها لە ساڵی 1985 بەشداری چەندین کاری شانۆیی دەکات دواتر لەگەڵ چەندین تیپی شانۆیی وەکو ئەکتەر بەشداری چەند شانۆگەرییەك دەکات .. لە ساڵی 1986 لەلایەن ڕژێمی لە ناوچووی بەعس بەهۆی ئاشکرابوونی لە کاری ڕێکخستنی ناو شار دەستگیر دەکرێت دوایی بەهۆی لێبووردنی گشتی لە ساڵی 1988 ئازاد دەکرێت. تەحسین فائق بەشانۆ دەستی بەکاری هونەری کرد لە بواری نووسینیش خاوەن قەڵەمێکی باشی تێکستە، بەڵام دواتر لە بواری سینەما دەگیرسێتەوە وەك فیلمسازێك زیاتر دەناسرێت خاوەنی چەندین کاری سینەماییە بۆیە لەم دیدارە هونەرییەدا پرسیارەکانمان زیاتر لە بواری سینەما ئاراستە کردووە.
هەڤپەیڤین= کامەران حاجی ئەلیاس
*سەرەتا بابزانین چۆن ئاشنا بوونت بە هونەری سینەما ؟

- سەرەتای ئاشنابوونم بەهونەری سینەما لە شانۆوە سەرچاوەی گرتووە، بەڵام بەر لە راپەرینی بەهاری 1991ی گەلەکەمانەوە، کامێراو تەکنیکی وێنەگرتن لە کوردستان قەدەغەبوو، بەعس وەکو چەکێکی کاریگەرو پڕمەترسی سەیری دەکرد، بۆیە ئەوسا تەنیا بینەرێکی سەرسەخت بووم، چێژ و ووزەی و ئیلهامم لێوەردەگرت بۆ ئەزموون و کارە شانۆییەکان.

*سینەماکارانی کورد لە فیستیڤاڵەکان، چەندین خەڵاتی جیهانیان بەدەست هێناوە، ئایا ئەمە ئەوە دەگەیەنێت کە سینەمای کوردی لە ئاست سینمای جیهانی دایە؟

- دەتوانم بڵێم سینەمای کوردی لە باشوور ئەو تەمەنە درێژ و ئەزموونە زۆرەی نییە کە بتوانێت هاوشانی سینەمایی جیهانی هەنگاوی خێرا بنێت و کێبرکێ لەگەڵ سینەمایەك بكات كە تەمەنی سەرووی (120) ساڵە، بەڵام پێویستە شانازی بکەین کە فیلمسازان و سینەماکارانمان توانیان لە دەرگا و پەنجەرەکانی فیلمی فیستیڤاڵە جیهانییەکان بدەن و تێپەڕکان لەسەر خۆیان واڵا بکەن و خەڵاتی فیستیڤاڵەکان بەدەست بهێنن، ئەمە لە کاتێك دایە کە ماوەی (10) ساڵ حکومەت فەندی بە گەشەی سینما تەرخان کرد نەوەی زیاتری دەدرا بە دەرهێنەرانی دەرەوەی باشوور،ئەوەش تا ڕادەیەك بێ ئومێدی بە سینەماکارانی ناخۆ دروست کرد و هیچ سوودێکی بەو تەوژمە سینەمایە نەگەیاند، تەنانەت ستافی ناوخۆشیان فەرامۆش کرد و هیچ ئەزموونێکیان فێری لاوە فیلمسازان نەکرد.
- ئەو گرفت و ئاریشانە چین کە دەبێتە بەربەست بە سینەماکارانی کوردستان؟
- لە ئێستادا ئەمەی کورد لەلایەنە هونەرییەکانی دروستکردنی فیلم هەنگاوی زۆر تەکمەمان ناوە ئەو فیلمە “کەمەرشاڵ”انەی ئێستا دروست دەکرێن شایەتی ئەو ڕاستییەن، بەڵام گەشەی کولتووری لەهەموو دنیا و وڵاتان میزانییەی ساڵانەی نەبڕاوەی بۆ تەرخان دەکەن، بۆ ئەوەی بەهاوکاری فەندی حکومی بتوانێ بەردەوام بێت، بە تایبەت لای ئێمە کە، کەرتی تایبەت، سینەما هێشتا نەبووە بەکولتوور و پارەی خۆی ناهێنێتەوە ئەمەش گرفتی سەرەکی سینەماکاری کوردە وێڕای لەکاڵی سیناریۆ و کۆپی کردنی ژانڕ و ئەزموونەکانی دەوروبەرمان.
- هۆڵەکانی سینەما لە کوردستان تاچەند گونجاون بۆ نمایشی فیلمەکان؟
- دەتوانم بڵێم لەئێستادا، هۆڵەکانی سینەما لە ناو مۆڵەکاندا لەئاست، ستانداردی جیهانین لەهەموو پارێزگاکانی کوردستان هۆڵی زۆر باش هەن .
- کردنەوەی بەشی سینەما لەکۆلیژەکانی سلێمانی و هەولێر و دهۆك تاچەند فاکتەر بووە بۆ پێشڤەچوونی سینەمای کوردی؟
- هەڵبەت ئەو هەنگاوە بوێر ودەسەزانەیەی دکتۆر (سەلمان فائق) بووە بەردی بناغە بۆ هەر سێ پارێزگای هەرێمی کوردستان، کە سینەما بەزانستی بخوێندرێ، دوای کردنەوەی بەشی سینەمای

کۆلێژی هونەرە جوانەکان، چەندین پۆل لەو سینەماکارانە دەرچوون، بەشێکیان وەکو توێژەر و ڕێبەرو ڕێنیشاندەرو مامۆستاو سەرۆك بەشن لەهەمان کۆلێژ بەشێکەی تریان، لەبوارە پراکتیکییەکە بەردەوامن لە کاری سینەمایی، ئەوەش وادەکات کە ئاییندەی فیلمی کوردی و سینەمای کوردستان لە ئاییندە بگاتە دەخی زێڕینی خۆی.

- ڕەخنە و ڕەخنەگری سینەما لەکوردستان چۆن دەبینیت؟

-ڕەنگە وەڵامدانەوەی ئەو پرسیارە ئاسان نەبێت، چوونکە هونەری سینەما لای ئێمە هێشتا نەگەیشتۆتە شووناس، ئەوەی کە تا ئێستا هەیە لاسایی کردنەوەی ژانرە باوەکانە، زۆر کات نائاگایانە ئاوێتە کردنی چەند ژانرێکە، پێموایە هێشتا زووە بڵێین ڕەخنەگری سینەماییمان هەیە.

- تاچەند سینەمای کوردی توانیویەتی گوزراشت لە ناسۆرییەکانی گەلەکەی بکات؟

- زۆر بەی هەوڵەکان لەو سەنگەرەوە سەرچاوە یان گرتووە، بەڵام تا ئەمڕۆ هیچ کامیان تینوێتی نەشکاندووین، پێویستە ئەو چیرۆکە پڕتاسەو جەرگبڕانەی نەتەوەکەمان ببنە هەوێنی دەیان شاکاری سینەمایی، ئێمە کێشەی گەورەمان لەگەڵ کوردبوونی خۆمان هەیە لەهەموو بوارەکان ،نەك تەنیا سینەما، ئەوەتا فەرهەنگ و کولتووری نەتەوەییمان بەدەستی خۆمان خەتەنە دەکەین مناڵەکانمان ئاشنای زمانە بیانییەکان و ئەنتی کولتووری خۆمان دەکەین،پێموایە دەساڵەی تر کوڕو کچەکانمان گەورەدەبن و هاوسەرگیری دەکەن زمانێك نامێنێت بۆ ئاخاوتن لەنێوانیاندا جگە لەزمانە بیانییەکان، ئەو نەوەیەی کە ئەوان دەیخەنەوە ئیدی تەواو نامۆیە بە کۆمەڵگەو کولتوور و مێژووی نەتەوەیەك کە ناوی کوردە.

هونەرمەند تەحسین فائق و وێستگە هونەرییەکانی:

- ئامادەکردن و دەرهێنانی شانۆگەری (مانگێکی دی دێت) نووسینی “عەزیزنەسین” وەرگێڕانی پڕۆفیسۆر”هیمدادی حوسێن” ١٩٨٥
- دەرهێنانی شانۆیی”دایکە ئازاکە” نووسینی گەورە نووسەرو دەرهێنەری ئەڵمانی (پرتۆڵد برێخت”1986 .
- ئەکتەری سەرەکی (مۆنۆدرامای نامە) کە نمایشێکی پانتۆمایم بوو، نووسینی”پشتیوان عەبدوڵا، دەرهێنان “حوسێن زارین” ١٩٨٦
- ئامادەکردن و دەرهێنانی شانۆگەری “ڕێبواری هەژارو خۆشەویستی” نووسینی” گەوهەر موراد” ١٩٨٦
- نووسین و دەرهێنانی شانۆگەری “ڕاپەڕین” ١٩٩٢

- نووسین و دەرهێنانی شانۆگەری "برسییەکانی سەردەم" ١٩٩٣
- نووسین و دەرهێنانی "کەرنەڤاڵی ئەنفال" وەك شانۆیی سەرشەقام بەهاوبەشی لەگەڵ هونەرمەند "لالە ڕەنجدەر" ١٩٩٣
- ئامادەکردن و دەرهێنانی شانۆی وێنەیی "لە پشت دەرگا داخراوەکان" نووسینی " ژان پۆل سارتەر" ١٩٩٤
- دەرهێنانی شانۆگەری "مەرگ و تارماییەکان" نووسینی حاکم "عوسمان یاسین" ١٩٩٤
- نووسین و دەرهێنانی شانۆگەری "دۆزەخی هەمیشەیی" ١٩٩٤
- ئامادەکردن و دەرهێنانی نمایشی" براکوژی" کۆژانەی شانۆی ڕەش بوو، لەدەقێکی شیعری"جاك بریڤەر" ١٩٩٥
- نووسین و دەرهێنانی شانۆگەری "مەملەکەتی ئەفیوون" ١٩٩٥
- ئامادەکردن و دەرهێنانی شانۆگەری "وێرانەخاك" نووسینی: ت.س. ئەلیوت
  . – ئامادەکردن و دەرهێنانی شانۆگەری"میدیاشا" نووسینی"یۆرپیدس" ١٩٩٧
- ئامادەکردن و دەرهێنانی پەرفۆرمانسی "پێنجەکانی شێتان" ٢٠٠٥ ناوی بەرهەمە سینەمایی و تەلەفزیۆنییەکان:
  - نووسین و دەرهێنانی زنجیرە درامای (٧) ئەڵقەیی"نەگبەت"بەرهەمی تەلەفزیۆنی گەلی کوردستان ١٩٩٢-١٩٩٣ هەولێر.
  - دەرهێنانی فیلمی "ڕەشەبای مەرگ" بەرهەمی کۆمەڵەی هونەرە جوانەکان ١٩٩٥ – ١٩٩٦ هەولێر.
  - سیناریۆ و دەرهێنانی کورتە فیلمی "هەرمان" چیرۆکی شەهرزاد پۆلیس، بەرهەمی وەزارەتی ڕۆشنبیری. ١٩٩٩ – ٢٠٠٠ سلێمانی.
  - سیناریۆو دەرهێنانی کورتە فیلمی "وەران" بەرهەمی وەزارەتی ڕۆشنبیری. ٢٠٠٠-٢٠٠١ سلێمانی.
  - سیناریۆو دەرهێنانی کورتە فیلمی " سەبەری خەر" بەرهەمی وەزارەتی ڕۆشنبیری ٢٠٠١ – ٢٠٠٢ سلێمانی.
  - سیناریۆ و دەرهێنانی فیلمی دۆکیۆمێنتەری "دەندەکانی ڕۆژ" بەرهەمی وەزارەتی ڕۆشنبیری. ٢٠٠٣ سلێمانی.
  - سیناریۆو دەرهێنانی کورتە فیلمی "جەلادو فەین" نووسینی "بەختیار عەلی" بەرهەمی کۆمەڵەی هونەرە جوانەکان مەڵبەندی گشتی سلێمانی. ٢٠٠٤
  - سیناریۆو دەرهێنانی کورتە فیلمی "گومان" بەرهەمی فیستیڤاڵی ئاڵای زێڕین هەولێر 2005.
  - سیناریۆ و دەرهێنانی کورتەفیلمی "سایکۆبات" بەرهەمی

بەڕێوەبەرا یەتی سینەمای سلێمانی. ٢٠٠٦

- سیناریۆو دەرھێنانی فیلمی "منیش قسەم ھەیە" بەرھەمی گروپی شوناسی ھونەری. ٢٠٠٦
- سیناریۆ و دەرھێنانی فیلمی "ناسنامەی دۆزەخ" سەبارەت بەکارەساتی ئەنفال. بەرھەمی وەزارەتی ڕۆشنبیری. ١٩٩٧
- سیناریۆ و دەرھێنانی فیلمی ئێکسپێرمێنتالی "دیوار" بەرھەمی بەڕێوەبەرێتی سینەمای سلێمانی. ٢٠٠٨
- یاریدەری دەرھێنەری فیلمی "شەوی حیساب" بەختیار عەلی، بەرھەمی بەڕێوەبەرێتی سینەمای سلێمانی. ٢٠٠٨ – ٢٠٠٩
- سیناریۆ و دەرھێنانی فیلمی دۆکیۆمێنتەری "لاوکی خەزان" بەرھەمی بەڕێوەبەرایەتی گشتی سینەما ھەولێر. ٢٠١٠
- سیناریۆ و دەرھێنانی فیلمی "پەیکەرە لمینەکان" بەرھەمی بەڕێوەبەرایەتی سینەمای ھەولێر. ٢٠١١ – ٢٠١٢
- سیناریۆو دەرھێنانی فیلمی "بەھەشتی ژیان" بەرھەمی بەڕێوەبەرایەتی سینەمای ھەولێر. ٢٠١٩

ئەو پێگەو پۆستانەی کە خزمەتی تێدا کردووە:

*دامەزرێنەرو سەرۆکی تیپی شانۆی ھاوچەرخ لە ١٩٨٦ تا ١٩٩٦

*ئەندامی دەستەی کارگێڕی یەکێتی ھونەرمەندانی کوردستان لە ١٩٩٧ ھەتا ٢٠٠١

*سەرۆکی لقی ھەولێری کۆمەڵەی پاڕاسایکۆلۆژی کوردستان. ١٩٩٨ تا ٢٠٠٢

*سەرۆکی تیمی خۆبەخشی ڕێکخراوی مانگی سووری عێراقی لە ساڵی. ٢٠٠٠ تا ٢٠٠٤

*دامەزرێنەری گروپی شوناسی ھونەری ٢٠٠٥

*بەڕێوەبەری نووسینگەی سلێمانی تەلەفزیۆنی ئەلعڕاقی□. ٢٠٠٦ – ٢٠٠٨

*دامەزرێنەرو خاوەن پشك لەکۆمپانیای "دراما فیلم" لەسلێمانی ٢٠٠٨ تا ٢٠١٠

*ئەندامی دەستەی کارگێڕی سەندیکای ھونەرمەندانی کوردستان/لقی ھەولێر لە ٢٠١١ – ٢٠٢٦

NCO دامەزرێنەرو سەرۆکی ڕێکخراوی سینەمای نەتەوەیی *

لە ٢٠١٤ – ٢٠٢٦ بۆگەشەپێدانی بواری ڕۆشنبیری سینەمایی.